

Masterthese Orthopedagogiek

PAMA5166

2022-2023

Thesis

Passend onderwijs in het mbo: STAP als oplossing?

Case study

Student: Sharon Kisteman (S2891573)

s.kisteman@student.rug.nl

Thesisbegeleider: Dr. Josje van der Linden

c.j.van.der.linden@rug.nl

2de Beoordelaar: Dr. Lourens van Haften

l.w.van.haften@rug.nl

Afstudeerdatum: Juli 2023

Woordenaantal: 10.204

Voorwoord

Voor u ligt mijn masterthesis over passend onderwijs in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Mijn vooropleiding is de academische pabo waardoor ik vier jaar lang kennis heb mogen maken met verschillende typen onderwijs. In deze tijd als juf heb ik onder andere met eigen ogen kunnen zien dat maatwerk erg belangrijk is. Vanuit mijn werkervaring als sociotherapeut in een forensisch psychiatrische kliniek heb ik dagelijks te maken met cliënten die vaak te maken hebben gehad met vroegtijdig schoolverlaten. Ook hieruit kan er worden op gemaakt dat een goede studenten-begeleiding tijdens de schoolcarrière een essentieel onderdeel is voor een startkwalificatie en op die manier een betere kans geeft op een passende plek binnen de maatschappij. Onder andere deze werkervaring en mijn vooropleiding leidden ertoe dat ik mij wou verdiepen in een interventie binnen het mbo om studenten te ondersteunen en te begeleiden tijdens hun schoolcarrière.

Via deze weg wil ik graag een aantal mensen bedanken. Allereerst wil ik mijn thesisbegeleider dr. C.J. (Josje) van der Linden bedanken voor alle geboden ondersteuning in de vorm van feedback en advies. Ook wil ik haar bedanken voor het vertrouwen en de vrijheid die zij mij heeft gegevens tijdens de invulling en schrijfproces van dit onderzoek. Ten tweede wil ik mbo-Aeres en de participanten die bijgedragen hebben aan dit onderzoek bedanken. Met alle participanten heb ik een fijn interview gevoerd, waarin zij uitgebreid de tijd namen om mij te woord te staan. Ik ben ontzettend hartelijk ontvangen binnen de school en heb mogen genieten van de open en interessante gespreksonderwerpen die aan bod zijn gekomen. Zonder hen was het niet gelukt om dit onderzoek uit te voeren en kleur te geven. Tot slot ben ik dankbaar voor de steun die ik vanuit mijn privé-omgeving heb mogen ontvangen. Mijn vriend wil ik bedanken voor de mentale en emotionele steun tijdens het proces van dit onderzoek. Ook wil ik mijn collega's bedanken voor de steun, de ruimte om te schrijven en de flexibiliteit die ze mij geboden hebben.

Ik wens u veel leesplezier toe!

Sharon Kisteman

Steenwijk, 5 januari 2023

Samenvatting

In 2014 is de wet passend onderwijs ingevoerd, waardoor er meer werd gekeken naar wat de studenten nodig hebben, in plaats van naar wat de studenten al hebben. Op het gebied van afbakening van de interventies en de financiën wordt er bij de meeste mbo-instellingen bijvoorbeeld geen onderscheid meer gemaakt tussen de verschillende typen problematiek. Het onderwijs kan beschreven worden in drie onderwijsfuncties: kwalificatie, socialisatie en subjectivering. Deze dragen bij aan de participatie van de studenten in het onderwijs, de arbeidsmarkt en de maatschappij. Als op alle drie de functies het meest een positieve bijdrage geleverd kan worden, kan onderwijs als ‘goed’ worden beschouwd. Ook kunnen er vijf loopbaancompetenties een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de student. In dit onderzoek wordt er gekeken naar het programma STAP dat aangeboden wordt aan mbo-studenten van het mbo-Aeres in Leeuwarden. De vraag die hierbij gehanteerd is: Welke invulling geeft STAP van Aeres Leeuwarden aan Passend onderwijs in de aanpak van psychische en gedragsproblemen onder mbo-studenten? Om de vraag te beantwoorden is er een kwalitatief onderzoek uitgevoerd in de vorm van een case study aan de hand van semigestructureerde interviews die afgenomen zijn bij de verschillende lagen van STAP. Onder de verschillende lagen verstaan we het volgende: het management; team STAP met de zorgcoördinator & experts en de hbo-studenten. De voorzichtige conclusie van dit onderzoek is, dat STAP bijdraagt aan een positieve manier aan de ontwikkeling van drie onderwijsfuncties waardoor er gesteld kan worden dat door de inzet van STAP er ‘goed’ onderwijs wordt aangeboden bij mbo-Aeres. Ook sluit STAP aan bij alle vijf de loopbaancompetenties die een grote rol spelen tijdens de ontwikkeling van een student.

Trefwoorden: passend onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, mbo, Aeres, studenten, schoolbeleid, hbo, begeleiding, coach, zorgcoördinator, loopbaancompetenties

Abstract

In 2014 the law on appropriate education was introduced, which focuses more on what students need rather than what students already have. In terms of delineation of interventions and finances for the interventions, most secondary vocational education institutions no longer distinguish between different types of problems. From theory, education can be described in three educational functions: qualification, socialization and subjectivation. These contribute to students' participation in education, the labor market and society. If the most positive contribution can be made on all three functions, education can be considered 'good'. Also, five career competencies can contribute positively to student development. This research investigates the STAP program that is offered to secondary vocational education students at the mbo-Aeres in Leeuwarden. The question is: What implementation does STAP of Aeres Leeuwarden give to appropriate education in dealing with psychological and behavioral problems among secondary vocational education students? In order to answer this question, qualitative research was conducted in the form of a case study using semi-structured interviews with the different layers of STAP. By the different layers we mean the following: the management; team STAP with the care coordinator & experts and the college students. The tentative conclusion of this research is as follows: STAP contributes in a positive way to the development of three educational functions, as a result of which it can be said that through the use of STAP 'good' education is offered at MBO-Aeres. STAP also connects to all five career competences that play a major role during a student's development.

Keywords: appropriate education, secondary vocational education, mbo, Aeres, students, school policy, hbo, guidance, coach, care coordinator, career competencies

Inhoudsopgave

VOORWOORD	2
SAMENVATTING	3
ABSTRACT	4
ACHTERGROND EN WETENSCHAPPELIJK KADER	6
ONDERZOEKSVRAGEN	11
METHODE	12
TYPE ONDERZOEK	12
ONDERZOEKSPOPULATIE EN RESPONDENTEN	12
PROCEDURE DATAVERZAMELING	13
PROCEDURE PER DEELVRAAG	13
DATA-ANALYSE.....	14
RESULTATEN	16
INTRODUCTIE MBO	16
UITKOMSTEN VAN INTERVIEWS EN DOCUMENTEN HIERONDER WORDEN DE RESULTATEN WEERGEGEVEN	
AAN DE HAND VAN DE THEMA'S VAN DE DEELVRAGEN	16
<i>De positie van STAP binnen de organisatie</i>	19
<i>De procedures van STAP en de knelpunten daarin</i>	22
<i>Begeleiding van de mbo-student</i>	16
<i>Begeleiding aan de hbo-stagiaire</i>	24
CONCLUSIE, DISCUSSIE EN AANBEVELINGEN	27
DEELVRAAG 1: PLAATS VAN STAP BINNEN DE ORGANISATIE	27
DEELVRAAG 2: PROCEDURES EN KNELPUNTEN	27
DEELVRAAG 3: BEGELEIDING VAN MBO-STUDENTEN.....	27
DEELVRAAG 4: BEGELEIDING VAN HBO-STUDENTEN	28
HOOFDVRAAG	28
DISCUSSIE	31
AANBEVELINGEN	32
REFERENTIES	33
APPENDIX 1: TIJDSPLANNING (IN WEKEN)	41
APPENDIX 2: INFORMED CONSENT	37
APPENDIX 3: INTERVIEWLEIDRAAD	42
APPENDIX 4: CODEBOEK	43
CODEBOEK 1	43
CODEBOEK 2	43
CODEBOEK 3	44
CODEBOEK 4	44

Achtergrond en wetenschappelijk kader

In 2014 werd de wet Passend onderwijs ingevoerd die geen betrekking had op het middelbaarberoepsonderwijs (mbo), maar leidde er wel toe dat er een andere manier van kijken en handelen ontstond op de mbo-scholen, met name op het gebied van de zorg die ze aanbieden aan de studenten. De invoering van passend onderwijs betekende een breuk met de tot dan toe gangbare diagnostiek en indicering. Tot de wet inging bestond er een landelijk systeem van toelatingscriteria en -commissies waarmee werd bepaald welke leerlingen en studenten wel of geen recht hadden op bijvoorbeeld een plaatsing in het speciaal onderwijs of praktijkonderwijs. Ook kon hiermee gekeken worden of een student studentgebonden financiering kreeg in het mbo.

De invoering van de wet Passend onderwijs maakte dat dit systeem grotendeels werd losgelaten. Zo wilde men niet meer kijken naar wat een student heeft maar juist naar wat een student nodig zou hebben. In de meerderheid van de mbo-instellingen wordt nu geen onderscheid meer gemaakt tussen verschillen in het type problematiek (medisch of sociaal) als het gaat om de afbakening van de interventies die toegepast kunnen worden en financiën waar een student wel of geen recht op zou hebben (Eimers & Kennis, 2018). Eerder werd er wel onderscheid gemaakt tussen studenten als het ging over afbakening van interventies en financiën.

Ondanks dat er minder behoefte is aan een scherpe afgrenzing op basis van uniforme criteria, spelen diagnostiek en 'labeling' nog steeds een rol (Eimers & Kennis, 2018, Ledoux et al., 2020). In het mbo is er aandacht voor het kunnen herkennen (en 'labelen') van en omgaan met stoornissen, zoals vormen van autisme, angststoornissen en depressie (Eimers et al., 2020). Het labelen wordt niet zozeer gebruikt voor het nemen van een beslissing over het wel of niet aanreiken van hulp aan de student, maar eerder om de behoeftes van de student in kaart te brengen en daar beter op in te kunnen spelen.

De aard van de psychische problemen waarmee mbo-studenten te maken hebben, loopt zeer uiteen. Dit zorgt voor de mbo-studenten voor verschillende uitdagingen en behoeften tijdens hun schoolcarrière. Om te bepalen welke interventie passend is, is het noodzakelijk om de verschillende problematieken in kaart te brengen. Zo is er een belangrijk verschil tussen de internaliserende en de externaliserende problematiek. Internaliserend probleemgedrag heeft betrekking op angsten, depressies, somatische problemen en teruggetrokken gedrag (McConaughy & Skiba, 1993; Lahey et al., 2004). Externaliserende problemen verwijzen naar problematisch gedrag zoals agressie, opstandig gedrag en aandacht- en

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

hyperactiviteitproblemen (McConaughy & Skiba, 1993; Henricsson & Rydell, 2006). Internaliserende problemen komen vaker voor meisjes dan bij jongens (Besser & Blatt, 2007; Rönnlund & Karlsson, 2006). Omgekeerd hebben jongens vaker te maken met gedragsproblemen. Daarnaast is het hebben van psychische problemen voor een deel leeftijdsgebonden. Zo ligt het percentage dat last heeft van psychische problemen lager bij de adolescenten (12-17 jaar), dit is namelijk 5 % waar bij jongvolwassenen (18-25 jaar) dit percentage op 11 % staat (Schoemaker et al., 2019).

Het onderwijs zo goed mogelijk aan de leerlingen kunnen aanpassen, ook wel beschreven als maatwerk, is erg belangrijk volgens Van de Stege (2003), die dit beschrijft in een onderzoek waarin gekeken is naar het middelbaar onderwijs in Engeland en Nederland. Hieruit kwam naar voren dat beide landen vaak nog uitgaan van een algemene leerroute met mogelijkheden voor iedereen, maar dit is volgens Van de Stege (2003) te eenzijdig en te optimistisch.

Uit onderzoek van het Trimbos-instituut (2021) komt namelijk naar voren dat jongeren die kampen met psychische problemen vast kunnen lopen in het beroepsonderwijs. Dit komt doordat de studenten niet voldoende maatwerk en samenwerking ervaren tussen de school en hulpverleners binnen en buiten de school (Trimbos-instituut, 2021). Ook ervaren de studenten weinig begrip van medestudenten en docenten. De weg naar de ondersteuning wordt ook vaak als onduidelijk gezien waardoor de studenten niet weten waar ze hun problemen zouden moeten/kunnen bespreken. Daarbij speelt ook onzekerheid, onbekendheid en schaamte een belangrijke rol in het feit dat studenten niet altijd hun problemen durven te delen wat mogelijk resulteert in psychische problemen.

Veel studenten die psychische problemen ervaren, behalen geen startkwalificatie doordat zij vastlopen in het onderwijssysteem of voortijdig uitvallen. Een startkwalificatie is een diploma van de havo, vwo, mbo-niveau 2 of hoger. Studenten tussen de 16 tot 18 jaar vallen onder de kwalificatieplicht en moeten een startkwalificatie halen. Door het ontbreken van een startkwalificatie hebben deze studenten zeer beperkte mogelijkheden om een goede baan te verwerven (Trimbos-instituut, 2021). Studenten van 18 tot 23 jaar krijgen hulp van de Regionale Meld- en Coördinatiepunten (RMC-regio's) (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2022). Ook hierbij wordt er nu meer gekeken naar aspecten die jongeren nodig hebben in plaats van naar aspecten waar jongeren last van hebben. Er wordt nog 'gestempeld/gelabeld', maar dit is meer om de studenten beter te kunnen begrijpen en de juiste hulp sneller/beter aan te kunnen bieden.

De school is een van de belangrijkste openbare instellingen in het leven van jongeren.

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

Daarom dragen scholen ook de verantwoordelijkheid om bij te dragen aan een goede ontwikkeling van onafhankelijke en succesvolle volwassenen die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de economie en de maatschappij (Robinson, 2011). De school heeft een bredere rol dan alleen maar academische vaardigheden over te brengen. Een school zou niet alleen maar uit moeten gaan van cognitieve vaardigheden aanleren en goede resultaten behalen, maar ook van waarden die horen bij het deelnemen aan de maatschappij (Robinson, 2011).

Biesta (2015) heeft de rol van het onderwijs in de maatschappij samengevat drie functies: kwalificatie, socialisatie en subjectivering. Onder de term kwalificatie valt kennis verwerven, vaardigheden aanleren en een diploma of een certificaat behalen zodat de student gekwalificeerd is voor een vervolgopleiding of een beroep (Biesta, 2015). Socialisatie gaat over het proces waarin studenten normen en waarden verwerven en kennis maken met de Nederlandse samenleving, cultuur en tradities. Als laatste kan het onderwijs ook bijdragen aan de vorming van de eigen identiteit van de studenten. Het is van belang dat de student op onderzoek uitgaat naar waar hij/zij als persoon voor staat en hoe hij/zij zich opstelt tegenover een ander. Dit valt volgens Biesta (2015) onder subjectivering. Kijkende naar de drie functies komt naar voren dat scholen een hele belangrijke rol spelen in het leven van jongeren. Als op alle drie de functies het meeste effect behaald wordt kan het onderwijs als ‘goed’ worden beschouwd. Biesta (2014) beschrijft deze functies ook wel als ‘doeldomeinen’. De term ‘doeldomeinen’ houdt in dat er voor ieder van de domeinen verschillende visies geformuleerd kunnen worden over wat wenselijk is, zo kan elke school zijn eigen visie hanteren.

Het aanbieden van goed onderwijs en de juiste begeleiding is dus cruciaal voor de ontwikkeling van de student. Onder de term van ontwikkeling verstaan we meerdere aspecten die niet alleen te maken hebben met cognitieve vaardigheden aanleren. Zo wordt het opnemen van kennis en vaardigheden gevraagd bij ontwikkelen, maar is er ook een component aanwezig die zich richt op persoonlijke kansen en drijfveren van de persoon zelf. Hierdoor sluit het concept ontwikkeling aan op de huidige visie op de loopbaanontwikkeling (Kuijpers, 2012; Kuijpers & Van der Meer, 2017; Semeijn, 2017)

De meeste loopbanen ontwikkelen zich niet meer binnen duidelijke grenzen en zijn daarom in hoge mate onvoorspelbaar (Arthur et al., 2005; Pryor & Bright, 2011). Om hun studenten voor te bereiden op een flexibele arbeidsmarkt erkennen scholen steeds meer hun verantwoordelijkheid om leerlingen te begeleiden in hun loopbaanontwikkeling (Sultana, 2004). Zij omarmen het idee om verschillende vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn om aan de eisen van de arbeidsmarkt te voldoen, zoals het vermogen om flexibiliteit te tonen op

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

basis van inzet voor het werk en betrokkenheid bij de werkgever in veranderende tijden (Hillage et al., 2002; Lafer, 2004; Schulz, 2008). Dit omarmen gebeurt echter zonder te beseffen dat dergelijke vaardigheden een andere leeromgeving vereisen dan toen de nadruk lag op traditionele technische competenties (Payne, 2000; Smith & Comyn, 2004). Als gevolg daarvan is het doel van de schoolse loopbaanbegeleiding nog steeds vooral gericht op het helpen van studenten bij het behalen van hun academische prestaties, en niet op het helpen opbouwen van hun loopbaanwens en het voorbereiden op hun werkrollen en loopbaancompetenties na hun opleiding (Winters, 2012).

Studenten in West-Europa zijn in toenemende mate afhankelijk van loopbaanbegeleidingsdiensten die scholen aanbieden, omdat de levering door een externe dienst meestal wordt geschraapt (Hooley et al., 2015; Hughes et al., 2015). Terwijl juist bij die externe diensten de kunde en vaardigheid zit voor een goede loopbaanbegeleiding. De meeste scholen hebben echter niet de financiële middelen om leerlingen loopbaanbegeleiding door professionele loopbaanbegeleiders te bieden. Daarom moeten leraren in het Nederlandse beroepsonderwijs optreden als loopbaanbegeleider, meestal zonder dat zij daarvoor de juiste training en ondersteuning krijgen (Oomen et al. 2012). Deze rol wordt door docenten als lastig ervaren (Mittendorff, 2010; Winters, 2012). Daardoor krijgen leerlingen niet de begeleiding die ze nodig hebben om succesvol te worden in het sturen van hun eigen loopbaan op de huidige arbeidsmarkt.

Kuijpers, Meijers, en Gundy (2011), Kuijpers en Meijers (2012) en Meijers, Kuijpers, en Gundy (2013) suggereren dat een leeromgeving die leerlingen voorbereidt op een onzekere arbeidsmarkt zich moet richten op de ontwikkeling van bepaalde loopbaancompetenties en een loopbaanidentiteit. Kuijpers (2003, 2012) onderscheidt vijf loopbaancompetenties, namelijk: 1. Motievenreflectie, het onderzoeken van wensen en waarden; 2. Kwaliteitenreflectie, het onderzoeken van de sterke kanten van een persoon; 3. Werkexploratie, het onderzoeken van eisen, waarden, mogelijkheden en ontwikkelingen in werk en leren; 4. Loopbaansturing, het ondernemen van acties in leren, experimenteren, organiseren en profileren om te kunnen werken en ontwikkelen op een manier die bij de toekomst past; en 5. Netwerken, het opbouwen en onderhouden van contacten gericht op de loopbaanontwikkeling (Kuijpers, 2003, 2012).

Deze loopbaancompetenties kunnen gekoppeld worden aan de behoefte van mensen om te ontwikkelen, zoals die beschreven wordt in de zelfdeterminatie-theorie van Ryan en Deci (2000). Deze theorie stelt dat mensen van nature gemotiveerd zijn om zich te ontwikkelen. Deze ontwikkeling van het individu kan alleen plaatsvinden als er aan de drie

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

basisbehoeften in een sociale context voldaan wordt: autonomie, competentie en relatie. Hieruit volgt dat de sociale component van onderwijs en loopbaanbegeleiding een grote rol speelt tijdens de ontwikkeling van de student.

Kortom, de school heeft een centrale plek in de ontwikkeling van de student. Zo draagt het onderwijs niet alleen bij aan het aanleren van cognitieve vaardigheden, maar wordt er ook aandacht besteed aan het sociale vlak. Om het voor meer studenten mogelijk te maken om een diploma te halen en dus een startkwalificatie is de juiste ondersteuning van belang. Aangezien vooral studenten die kampen met psychische problemen kunnen vastlopen in het beroepsonderwijs, omdat er te weinig maatwerk geboden wordt.

In dit onderzoek wordt gekeken naar het programma STAP (Studentenadviespunt) dat aangeboden wordt aan mbo-studenten van het mbo-Aeres in Leeuwarden. STAP is een loopbaanadviescentrum waar studenten van NHL Stenden en Hanze Hogeschool van de studies Social Work en pedagogiek studenten van mbo- Aeres in Leeuwarden ondersteunen. Hierbij wordt gekeken naar de ervaringen van het management, experts en van de studenten Social Work en pedagogiek van het team STAP. Op wetenschappelijk gebied kan de opgedane kennis vanuit dit onderzoek, worden ingezet om uit te leggen waarom STAP een al dan niet goed werkende interventie is als studentenbegeleiding voor in het mbo. Het in kaart te brengen waarom iets goed werkt kan andere mbo-scholen ertoe inspireren om dit concept (in aangepaste vorm) over te nemen en vorm te geven binnen hun school. Hierdoor zouden meer mbo-studenten kunnen profiteren van de voordelen van dit programma en zijn er wellicht ook meer jongeren die een startkwalificatie behalen en een goede kans hebben om een geschikte baan te werven.

De ervaringen van het management, de experts en de studenten Social Work en pedagogiek die onderdeel uit maken van het team STAP zullen de basis vormen van dit onderzoek. De volgende onderzoeksvraag staat hierbij centraal: *“ Welke invulling geeft STAP van Aeres Leeuwarden aan Passend onderwijs in de aanpak van psychische en gedragsproblemen onder mbo-studenten? ”*.

Onderzoeksvragen

Welke invulling geeft STAP van Aeres Leeuwarden aan Passend onderwijs in de aanpak van psychische en gedragsproblemen onder mbo-studenten?

- Welke positie heeft STAP binnen de schoolorganisatie voor de benadering van psychische en gedragsproblemen?
- Wat zijn de procedures van STAP en eventuele knelpunten daarin?
- Welke begeleiding wordt geleverd aan de mbo-studenten met psychische en gedragsproblemen?
- Welke begeleiding wordt geleverd aan de hbo-studenten, die optreden als begeleiders?

Methode

Type onderzoek

Om een antwoord te formuleren op de gestelde onderzoeksvraag is er gebruik gemaakt van een kwalitatief onderzoek dat onder de categorie ‘case study’ valt. Een studie van een of meerdere objecten, die een gedetailleerd voorbeeld kunnen zijn voor een algemeen proces is te omschrijven als een case study (Flick, 2014). In dit onderzoek is gebruik gemaakt van verschillende benaderingen om antwoord te krijgen op de vragen en om op die manier vanuit verschillende invalshoeken het proces van STAP te benaderen. Door deze verschillende benaderingen kan er gesproken worden van een triangulatie op het gebied van dataverzameling en -analyse (Flick, 2014). Het onderzoek is bedoeld om de huidige procedure van STAP te omschrijven, belangrijke aspecten hierin boven water te krijgen en eventuele onderlinge relaties helder te krijgen. Het beschrijvend onderzoek werd gedaan door interviews af te nemen (semi-gestructureerd). Op basis van de vragen die vooraf opgesteld waren, was er veel ruimte voor de geïnterviewde voor eigen inbreng. Hierdoor kon de onderzoeker ook doorvragen en inspelen op de situatie (Verhoeven, 2011).

Onderzoekspopulatie en respondenten

Het onderzoek werd uitgevoerd binnen mbo-Aeres, locatie in Leeuwarden. De populatie voor dit onderzoek was het team van STAP. Dit team omvat vier experts, waaronder ook de zorgcoördinator valt. Tevens zijn er vier hbo-studenten die als onderdeel gezien worden van het team STAP. De onderzoeker wil STAP vanuit verschillende lagen uitdiepen en vandaar dat ervoor gekozen is om uit elke laag minimaal één persoon te interviewen. De verschillende lagen die belicht zullen worden zijn als volgt: het management, zorgcoördinator, team STAP en de hbo-studenten. Dit leidt tot verschillende perspectieven. Er werden in totaal vier interviews afgenomen. Eén interview was gecombineerd, hier was zowel een zorgcoördinator aanwezig als ook een expert. In Tabel 1 worden de verschillenden participanten benoemd en wordt er ook aanvullende informatie gegeven over de participanten.

Tabel 1

Informatie over de participanten.

Participanten	Aanvullende informatie	Toelichting totaal aantallen
1. Teammanager	Participant 1 is ruim drie jaar werkzaam als teammanager binnen mbo-Aeres.	
2. Zorgcoördinator en Expert	Participant 2 is zorgcoördinator en expert	Er is één zorgcoördinator binnen STAP.

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

	van team STAP. Begeleid mbo-studenten en hbo-stagiaires van STAP.	
3. Expert en docent	Participant 3 is expert van team STAP, coach en docent. Begeleidt mbo-studenten en hbo-stagiaires vanuit STAP. Geeft ook les aan de reguliere klassen.	Er zijn in totaal drie experts die ook docent zijn. Eén expert met achtergrond Social Work. In totaal zijn er vier experts in team STAP.
4. Hbo-stagiaire	Participant 4 is een vierdejaars hbo student pedagogiek van NHL Stenden. Loopt stage bij STAP. Ze begeleidt mbo-studenten van mbo- 'Aeres'.	Er zijn in totaal vier hbo-stagiaires.
5. Hbo-stagiaire	Participant 5 is een derdejaars hbo student Social Work van de Hanzehogeschool. Loopt stage bij STAP. Ze begeleidt mbo-studenten van mbo- 'Aeres'.	Er zijn in totaal vier hbo-stagiaires.

Procedure dataverzameling

Er is per mail contact gelegd met een expert, hierbij is de vraag gesteld of STAP mee wilde werken aan dit onderzoek. De interviews werden opgenomen door middel van een geluidsopname. Daarbij werd duidelijk aangegeven dat er ten alle tijden gestopt kon worden. Via de mail zijn er afspraken gemaakt om de verschillende interviews af te nemen. Planmatig is er voor elk interview rekening gehouden met 30 minuten per interview. Voor het interview was er een informed consent opgesteld die ondertekend diende te worden, deze is te vinden in appendix 1. De verwachting was dat het verzamelen van de data ongeveer 3 weken ging duren. De tijdsplanning van dit onderzoek is ook opgenomen in appendix 2.

Procedure per deelvraag

Hieronder zal besproken worden op welke manier er antwoord op de verschillende deelvragen gezocht is.

“Welke positie heeft STAP binnen de schoolorganisatie voor onder andere de benadering van psychische en gedragsproblemen?”

Om antwoord te krijgen op bovenstaande deelvraag is er contact gelegd met het bestuur van mbo Aeres in Leeuwarden. Er is door middel van het afnemen van een expertinterview met een teammanager binnen de school de benodigde informatie verkregen.

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

Ook zijn hierbij beschikbaar gestelde beleidsdocumenten doorgenomen om informatie te verzamelen over de onderbouwing van de keuze vanuit de school voor het programma STAP.

‘Wat zijn de procedures van STAP en eventuele knelpunten daarin?’

Om antwoord te verkrijgen op de tweede deelvraag is er contact gelegd met de zorgcoördinator van het team STAP. Er is een expertinterview afgenomen waarvoor de vragen (appendix 3) zijn opgesteld op basis van het theoretisch kader en beleidsdocumenten. Niet alleen is er een interview afgenomen maar er heeft ook een participerende observatie van een ouderavond waarbij fieldnotes gemaakt zijn plaatsgevonden met het doel om de school te verkennen en doormiddel van een rondleiding van een mbo-student, waar tijd voor was tijdens de ouderavond, de school door de ogen te zien van de mbo-studenten. Deze fieldnotes zijn niet opgenomen in de resultaten, maar hadden als doel om een beeld te krijgen van de school voorafgaande aan de interviews.

‘Welke begeleiding wordt geleverd aan de mbo-studenten met psychische en gedragsproblemen?’ *‘Welke begeleiding wordt geleverd aan de hbo-studenten, die optreden als begeleiders?’*

De laatste deelvragen zijn beantwoord door interviews af te nemen bij hbo-studenten die hulp bieden aan de mbo-studenten. Als eerste is er geïnventariseerd hoeveel hbo-studenten er dit schooljaar zorg dragen voor de begeleiding van de mbo-studenten. Vervolgens zijn er twee hbo-studenten benaderd om mee te werken aan een interview. Ook voor deze interviews waren de vragen opgesteld aan de hand van het theoretisch kader en beleidsdocumenten, de interviewleidraad is ook te vinden in appendix 3.

Data-analyse

Nadat de interviews waren afgenomen, beleidsdocumenten doorgenomen waren en de verschillende interviews afgenomen zijn, is al deze data geanalyseerd. Uit de beleidsdocumenten zijn de belangrijkste punten gehaald om de keten van STAP helder te krijgen. De verschillende interviews zijn getranscribeerd. De transcripten zijn vervolgens door de onderzoeker thematisch geanalyseerd aan de hand van de hieronder beschreven zes fases van Braun & Clarke (2006): verkennen, coderen, thematiseren, reviseren en verfijnen, vaststellen en structuren en presenteren. Het thematisch analyseren is een methode voor het identificeren, analyseren en rapporteren van patronen of thema's binnen de gevonden data (Braun & Clarke, 2006). Er zijn vier hoofdthema's: positie van STAP binnen de organisatie; procedure en knelpunten van STAP; begeleiding van mbo-studenten en begeleiding van hbo-

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

stagiaires. De coderingswijze is te vinden in appendix 4. Het doel hiervan is om een goede beschrijving te geven van een bepaald verschijnsel en het perspectief van verschillende groepen op dit verschijnsel (Flick, 2014). Vervolgens zijn termen vanuit het theoretisch kader zoals de doeldomeinen van Biesta (2015), internaliserende en externaliserende problemen en de loopbaancompetenties van Kuijpers (2003, 2012) gekoppeld aan de bevindingen vanuit de afgenomen interviews en onderzochte materie.

Resultaten

Allereerst volgt er een beschrijving van de mbo-school Aeres locatie Leeuwarden. Deze is gebaseerd op de observatie van de onderzoeker en informatie van de school website (Welkom bij Aeres MBO Leeuwarden, 2023).

Introductie mbo

Mbo-school 'Aeres' Leeuwarden

'Aeres' is een onderwijsinstelling die op verschillende niveaus onderwijs aanbiedt. Voor dit onderzoek is er uitsluitend gekeken naar mbo Aeres Leeuwarden in de stad Leeuwarden waar vanuit het noorden veel studenten naartoe komen. De school ligt in een rustige woonwijk en staat naast een vmbo-school. In het gebouw zelf is Aeres niet als enige onderwijsinstelling gehuisvest. Ook een deel van de mbo-school Friese Poort zit in het gebouw, en de hbo-instelling Van Hall Larenstein zit ook in het gebouw. Mbo 'Aeres' Leeuwarden is een groene school, wat inhoudt dat er voornamelijk studies aangeboden worden die zich richten op het groene bedrijfsleven. De school telt in totaal vijf opleidingsrichtingen namelijk, Agro, Handel & Techniek; Bloem & Styling; Dier & Welzijn; Tuin, Landschap & Recreatie; MBO Life Sciences. Mbo-Aeres kan gebruikmaken van mooie ruime praktijkgedeeltes. Zo is er een eigen bakkerij, vleesafdeling en een zuivel gedeelte. De studenten kunnen op deze manier op een realistische wijze hun opleiding volgen.

Uitkomsten van interviews en documenten

Uit de interviews kwamen vier hoofdthema's naar voren, namelijk: begeleiding van de mbo-student; de positie van STAP binnen de organisatie mbo-Aeres Leeuwarden; procedure en knelpunten van STAP; begeleiding van hbo-stagiaires. Hieronder worden de resultaten van de interviews en beleidsdocumenten weergegeven die zullen helpen bij het beantwoorden van de deelvragen. Hierbij zullen de hoofdthema's ook een rol spelen.

Begeleiding van de mbo-student

Als studenten binnenkomen op mbo-Aeres, krijgen ze een studieloopbaanbegeleider/coach. Hiermee hebben ze een kennismakingsgesprek. Ze volgen ook lessen bij deze coach. Ze hebben regelmatig gesprekken met hun eigen coach, ze kunnen voor de meeste zaken bij hun coach terecht. Mocht er een hulpvraag boven water komen die de coach niet aankan, dan kan er gekozen worden om de student aan te melden bij STAP. Na de aanmelding volgt een intakegesprek, dit kan met de zorgcoördinator/expert zijn of met een hbo-student. Met wie de student een intakegesprek voert is mede afhankelijk van de

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

complexiteit van de hulpvraag. Bij een te complexe hulpvraag neemt de zorgcoördinator of expert het over van de hbo-student. Hier worden ook de vragen gesteld aan de mbo-student wat hij/zij denkt nodig te hebben. Dit kunnen uiteenlopende dingen zijn, hierbij kan gedacht worden aan wekelijkse gesprekken met de mbo-student maar kan er ook gebruik gemaakt worden van de multiklas, de term multiklas zal later toegelicht worden. Vaak zijn achterstanden de eerste tekenen die boven water komen als het niet goed gaat met de mbo-student.

*Maar studenten die achterstanden hebben waar overzicht mee gemaakt wordt en mee gepland wordt en dat is echt bij heel veel zo. Nou eigenlijk het topje van de ijsberg wat je het eerst merkt, he, dat ze achter beginnen te lopen geen overzicht meer hebben en weet ik veel. Er zit vaak heel veel onder de waterlijn hoor en dat komt later dan wel.
(Zorgcoördinator)*

De studenten hebben via Whatsapp contact met hun begeleider van STAP. Via dat kanaal worden afspraken gepland. Afspraken voor gesprekken of wanneer de mbo-student in de multiklas verwacht wordt. Mocht de mbo-student niet verschijnen op een geplande afspraak wordt er via Whatsapp contact gezocht. Hierin worden ook de verwachtingen vanuit STAP voor de mbo-student uitgesproken, dat de afspraken wel nagekomen moeten worden of dat er tenminste wel een afmelding gemeld moet worden. Ook gaan de begeleiders hierover in gesprek, wat maakt dat de mbo-student niet op een afspraak verschijnt? Wat heeft de student nodig om wel op een afspraak te verschijnen? Door hierover in gesprek te gaan kan de mbo-student aspecten leren over hoe ‘goed’ contact onderhouden wordt, wat er dan van een ieder verwacht wordt en op wat voor manier er een goed gesprek gevoerd kan worden.

In de multiklas is een vaste werknemer aanwezig, daarnaast zijn er ook altijd hbo-stagiaires in de multiklas aanwezig. In de multiklas kunnen leerlingen buiten de klas om werken voor extra rust. De multiklas is een extra lokaal/klas naast de reguliere lessen. Zo kan de multiklas ook ingezet worden als de reguliere klas/lessen niet lukken. Ook is het voor leerlingen die thuis bijvoorbeeld geen internet ter beschikking hebben of bij een onrustige thuissituatie, zodat zij ook in rust hun huiswerk kunnen maken. Veelal worden de studenten geholpen bij het plannen, overzicht maken en er worden ook gesprekken gevoerd met de mbo-studenten over de diepere laag van de ‘problemen’.

Waar wij zelf heel erg mee bezig zijn, dat we niet alleen als het ware het brandje blussen maar hoe krijgen we het nu zo voor elkaar, hoe begeleiden we nou zo dat

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

studenten het meer zelf onder de knie krijgen. Dus het bevorderen van veerkracht zegmaar. (Zorgcoördinator)

Op school is er ook een groep die last heeft van multiproblemen, vaak moet er dan wel externe hulp ingeschakeld worden. Er wordt soms jeugdhulp of ambulante begeleiding bij betrokken. STAP is hier dan ook bij betrokken. Om het vangnet sluitend te maken, is er een gezamenlijk gesprek met de mbo-student. De jeugdhulp is niet altijd direct opgestart, er gaat soms enige tijd overheen voordat de juiste instanties in beweging komen. Hierdoor gaat het soms ook schoolzaken te boven, STAP laat de mbo-student niet aan zijn lot over tot de mbo-student hulp krijgt van een externe instantie. Hierdoor blijft STAP nog lang begeleiding bieden terwijl deze eigenlijk al overgedragen had moeten zijn aan de juiste externe partij. De scheidslijn wordt soms als dun ervaren.

Wanneer trek je die lijn? Het is misschien wel altijd een stippellijn? (Onderzoeker)

Haha ja het is altijd een stippellijn! (Zorgcoördinator)

Ja precies en die is ook nog flexibel. (Expert)

Als de problematiek te groot wordt kan STAP niet anders dan adviseren aan de student om naar de huisarts te gaan of in ieder geval andere hulp te zoeken. Om deze stappen te zetten kan de student ook terugvallen op STAP, zo kan STAP bijvoorbeeld begeleiding bieden bij het bellen van de huisarts. In de tussentijd blijft STAP de wekelijkse begeleiding en gesprekken aan bieden. STAP doet dit om in ieder geval iets bij te dragen. ‘*En of je dan ook de goede dingen doet, dat durf ik niet helemaal met 100% te zeggen. Maar oprechte aandacht helpt over het algemeen, en dat is wat we hebben. (Expert)*’

De hbo-stagiaires geven aan een soort van maatjesgevoel te hebben met de mbo-studenten tijdens de begeleiding.

Het is ook wel een soort van maatjes-gevoel, wel professioneel natuurlijk, maar in dit jaar ben ik natuurlijk hun begeleider maar functioneer ik ook als een soort van maatje voor ze. Daar krijg je denk ik ook het laagdrempelige en toegankelijke van. We helpen ze en ze kunnen op me terugvallen. (Hbo-stagiaire)

Ik heb dus ook wel echt het maatjes-gevoel met de studenten dat vind ik ook wel heel erg mooi. Je merkt ook wel dat de band ook steeds beter wordt met de studenten. Ze

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

komen vaak wel even hierlangs, ook wel als ze niet per se hier hoeven zijn. Ik heb een paar studenten die gewoon af en toe hier even komen buurten om te kijken of wij er zijn, dat is wel echt superleuk! (Hbo-stagiaire)

Niet is er alleen een maatjesgevoel tussen de hbo-stagiaire en de mbo-student maar geven de hbo-stagiaires ook aan dat er ook vrienden gemaakt worden binnen STAP. Zo zijn er ook mbo-studenten binnengekomen bij STAP met een klein sociaal netwerk en weinig vrienden. Sommige van die mbo-studenten hebben bij STAP vrienden gemaakt met andere mbo-studenten die ook bij STAP te vinden waren. *“Zo zie je ook wel dat studenten die bij stap kwamen een heel klein netwerk hadden en bij STAP hebben ze dan vrienden gemaakt. Is ook een meerwaarde van STAP. (Hbo-stagiaire)”*

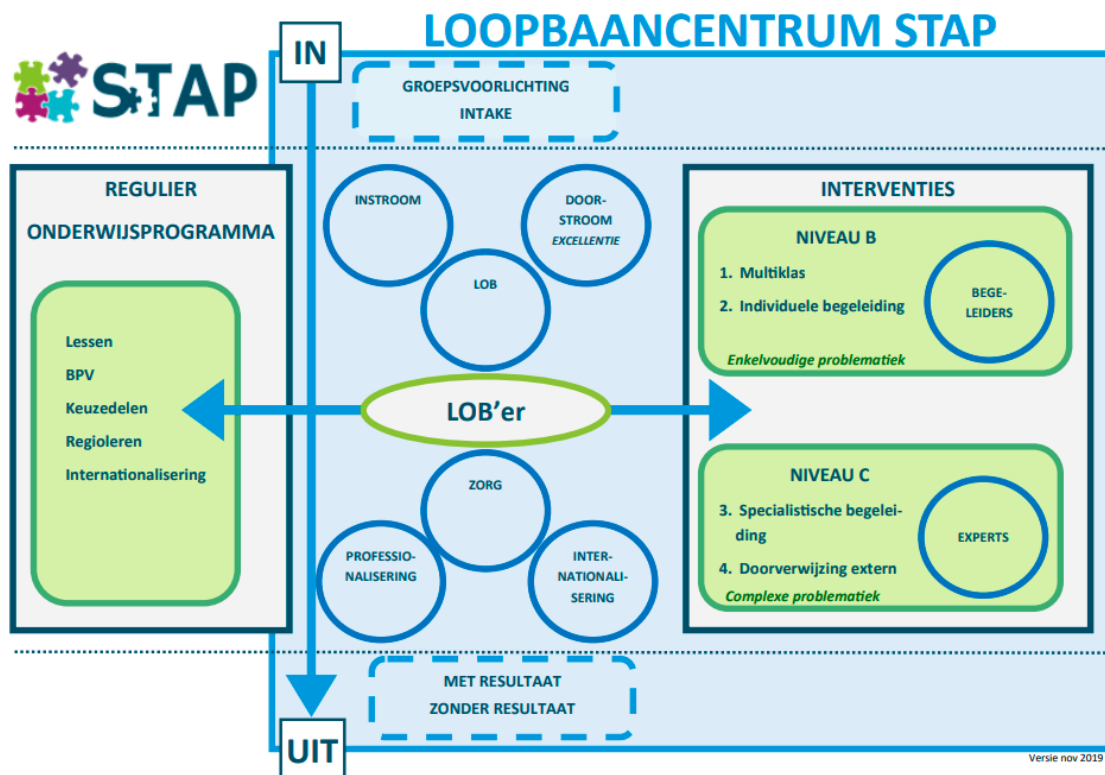
De begeleiding van STAP is dus heel divers en is bij elke mbo-student anders. Er wordt maatwerk geboden aan de mbo-studenten, tijdens een interventie moet er voortdurend geschakeld en aangepast kunnen worden. De regie ligt deels bij de mbo-student. Zo is er veel mogelijk en zijn er verschillende aspecten waar de mbo-student gebruik van kan maken, ook bloeien er soms vriendschappen op.

De positie van STAP binnen de organisatie mbo-Aeres Leeuwarden

Uit interne documenten kwam een figuur naar voren dat in één oogopslag de positie van STAP weergeeft (Mbo-Aeres Leeuwarden, 2019). Deze is hieronder opgenomen als Figuur 1 om de procedure die een student doorloopt als deze zich aanmeldt bij mbo-Aeres duidelijk weer te geven. In Figuur 1 is te zien dat de student eerst een intake heeft voordat de student de school binnenkomt. Vervolgens zijn er verschillende routes te bewandelen voor de student, centraal hierin is de LOB'er (Loopbaanbegeleider) ook wel coach genoemd. STAP is betrokken bij de in- en uitstroom van studenten, maar staat op dit moment nog redelijk los van het reguliere onderwijs. De LOB'er/ coach kan de student doorverwijzen naar de interventies van STAP, en STAP bepaalt vervolgens het niveau van de interventie. Zoals te zien in Figuur 1 zijn er tot nu toe alleen interventies niveau B en C. Interventies op niveau B zijn van toepassing bij enkelvoudige problematiek. Hierbij kan dan gedacht worden aan gebruik van de multiklas en/of individuele begeleiding. Interventies op niveau C zijn van toepassing bij complexe problematiek. Hierbij kan gedacht worden aan specialistische begeleiding die geboden wordt door een expert vanuit STAP of een doorverwijzing naar een externe. Uit Figuur 1 komt naar voren dat STAP binnen de organisatie centraal staat en bij elke student betrokken is, ook al is het voor alleen de in- en uitstroom. STAP zorgt voor het overzicht van de verschillende posities waarin de studenten zich bevinden.

Figuur 1

Strategie van STAP binnen de organisatie mbo-Aeres Leeuwarden

Note. Deze afbeelding is overgenomen vanuit de toegestuurde beleidsdocumenten, de strategie van STAP.

Ook uit de interviews met de participanten kwam naar voren dat STAP een centrale rol speelt binnen de organisatie van ‘Aeres’. Zo blijkt dat STAP zich niet alleen in de zorgkant bevindt, maar het eigenlijk de rode draad zou moeten zijn van hun onderwijssysteem. Vanuit de managementlaag gezien is STAP een loopbaancentrum en daar vallen dan ook alle coaches en de hele loopbaanbegeleiding van alle studenten onder. *“Zonder goede begeleiding, een coach naast een student, kan een student niet goed door zijn onderwijsloopbaan gaan.”* (Teammanager)

STAP houdt zich ook bezig met de aanmeldingen en het (voortijdig) schoolverlaten van de studenten. Geen enkele student verlaat een opleiding zonder medeweten van STAP. Het komt soms voor dat een student niet op de juiste plek zit en van opleiding wil veranderen, ook dit gaat via STAP. Als het een student niet lukt om een opleiding te voltooien, probeert STAP de juiste plek voor de student te vinden. Deze plek kan zich ook buiten de school bevinden, denk bijvoorbeeld aan een plek op de arbeidsmarkt of de juiste begeleiding naar een andere school. Mocht het voorgaande niet lukken kan de gemeente ingeschakeld worden. Dit valt nog

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

steeds onder het bredere plaatje van STAP dat vooral door het management belicht werd en niet zozeer door 'het team STAP'.

De STAP mensen denken in hun eigen hokje STAP, de zorgkant. En ik denk groter, niet dat de zorg groter is, nee, maar ook studenten die geen 'zorg' hebben, om dat woord maar even te gebruiken, doe ik normaal niet, maar het maakt wel even het onderscheid duidelijk. Zij hebben ondersteuningsbehoeften waar een coach prima aan kan voldoen, maar dat vind ik ook loopbaancentrum. Want het kan best zijn dat er gewoon eentje wel aangemeld kan worden voor bijvoorbeeld het excellentieprogramma, omdat die student daar op dat moment behoefte aan heeft. Want die coach is ook een onderdeel van het hele STAP verhaal, loopbaancentrum. (Teammanager)

Ook de zorgkant van STAP is belangrijk, ook voor het management. Volgens de teammanager is er weinig uitval van studenten door de manier waarop STAP nu is ingericht. Minder uitval betekent dat de vsv-cijfers heel laag zijn.

Als ik ook even vanuit mijn directeur spreek, ook onderdeel vanuit het management. Ja, die heeft dus geen zorg op dat gebied want wij hebben dus hele goede cijfers. Uh en goede cijfers vertaal ik dan weer, we hebben studenten die we goed kunnen bedienen. (Teammanager)

STAP zit nu nog meer aan de zorgkant, dat wil zeggen dat het meer gericht is op studenten waarvoor het reguliere aanbod niet toereikend is. Het is nog steeds volop in ontwikkeling, zo moet het in de toekomst een uitgebreid loopbaancentrum worden. Het management wil dit nog verder gaan uitbreiden, zodat er ook portfolio's vanuit het vmbo door kunnen lopen bij STAP in het mbo. Maar ook de professionalisering van de docenten zal in de toekomst echt onder STAP vallen. Omdat de docent/coach een belangrijke rol speelt binnen STAP is het belangrijk dat deze ook goed geprofessionaliseerd worden. STAP is een belangrijk onderdeel van de deskundigheidsbevordering en de intervisies die worden aangeboden eens in de vier weken. STAP bestaat nu al uit meerdere diensten maar dit wordt nog uitgebreid. Zo wordt er ook gewerkt aan excellentie-programma's en faalangstrainingen.

We streven naar dat alle studenten een opleiding met succes doorlopen of als het niet anders kan zorgvuldig een alternatieve plek binnen of buiten de school krijgen. STAP heeft een duidelijke en centrale functie binnen alles wat niet direct met het reguliere onderwijsprogramma te maken heeft. STAP is er voor de doorgaande lijn voor steun en betrokkenheid en voor als het reguliere aanbod niet helemaal aansluit. STAP heeft

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

een netwerk van externen wat ingezet kan worden wanneer de ondersteuningsbehoefte niet school gerelateerd is. (Teammanager)

Stap is nog volop in ontwikkeling, er worden steeds meer dingen ontwikkeld die een plek gaan innemen binnen STAP. De gehele studieloopbaan van een student en de verschillende aspecten die daarbij horen en daar invloed op hebben komen samen bij STAP. In de praktijk is dat op dit moment voor het grootste deel nog de extra ondersteuning, hoe het maatwerk traject geregeld wordt. De opzet binnen mbo- Aeres is zo dat iedere student een eigen coach heeft, hiermee heeft de student geregeld gesprekken en zij komen deze ook tegen in de klas. De coach is ook docent die een vak onderwijst die de student volgt. Dat kan beschreven worden als de eerste schil om de student heen. Als het voor de coach te ingewikkeld wordt, kunnen de studenten doorgestuurd worden naar STAP.

En wat het dan allemaal precies is, dat is natuurlijk heel lastig te zeggen. De ene coach kan iets meer aan, aan extra ondersteuning dan de ander. Een hele strakke lijn kan je daar nooit in trekken, maar heel vaak gaat het om gedragsproblematiek of problemen thuis of studenten die in het autistisch spectrum zitten of ADHD, nou dat soort. Dus als ze extra ondersteuning nodig hebben om het reguliere lesprogramma te kunnen volgen zegmaar. (Zorgcoördinator)

Kortom, STAP heeft op dit moment al een centrale rol binnen de opzet van mbo-Aeres Leeuwarden. Het zorgt voor een goed overzicht van welke studenten binnen komen en welke studenten de school verlaten. In de toekomst is het de bedoeling dat STAP nog grotere rol zal spelen bij alle studenten. Dat er niet voornamelijk alleen naar de zorgkant gekeken zal worden, maar dat STAP functioneert als een groot studieloopbaancentrum voor de student.

De procedures van STAP en de knelpunten daarin

Bij STAP komen de studenten binnen met een ondersteuningsvraag. De coach en de student stellen deze hulpvraag gezamenlijk op, waarna de coach de student aanmeldt. Het komt nauwelijks voor dat de student op eigen initiatief zonder medeweten van de coach zich aanmeldt bij STAP. Bij STAP kan er begeleiding aangeboden worden door verschillende personen. Zo zijn er experts en er zijn hbo-stagiaires. Deze hbo-stagiaires lopen stage bij STAP en hebben een grote rol binnen STAP. De hbo-stagiaires begeleiden een deel van de mbo-studenten met hun problematieken, hierbij kan gedacht worden aan hulp met plannen en gesprekken voeren met de mbo-studenten. Zonder de hbo-stagiaires kunnen er minder mbo-studenten gebruik maken van STAP. De hbo-studenten zorgen voor een goede verdeling van

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

de caseload. Na de aanmelding van de student door de coach bij de STAP, komt dit bij de zorgcoördinator binnen. Deze maakt een eerste selectie. Als de casus té ingewikkeld is, wordt deze bij voorbaat al niet doorspeeld naar een hbo-student. Ook kan het voorkomen dat de zorgcoördinator denkt dat dit toch wel zaken zijn die de coach zelf zou moeten kunnen handelen. Dan wordt de vraag teruggespeeld naar de coach, waar die eventueel handelingsverlegen is. Ondersteunen van de coach is ook een taak van STAP. STAP kan ook aansluiten bij gesprekken met ouders, als gespreksleider of procesbegeleiding. Er wordt altijd hulp geboden vanuit STAP of voor de coach of voor de mbo-student.

Wat ook onder de procedures van STAP valt, is de scholing van de coaches. Er zijn cyclussen van vier weken met a, b, c, d-weken. In de c-weken zijn de eerste twee uren op maandag bedoeld voor scholing. STAP schuift hierbij aan, daarbij kunnen ook coaches hun vragen stellen en vindt er een soort van intervisie plaats. Ook worden er soms workshops gegeven, dit om handvatten te geven aan de coaches voor de omgang met problematieken bij de studenten. Hiervoor wordt ook wel eens een externe deskundige ingeroepen om dit te begeleiden. Verder wordt er veel één op één begeleiding gegeven aan de coaches. Als deze ergens tegenaan lopen kunnen zij altijd bij STAP terecht.

Zo kwamen er ook een aantal knelpunten naar boven, maar er is ook net een knelpunt overwonnen volgens de teammanager. Er was een samenwerkingsverband met een andere mbo-instelling. Hier liepen de visies van beide onderwijsinstellingen uiteen. *“Dus we kwamen elkaar tegen en dat was wel grappig en dan merk je wel meteen dat we nog staan waarvoor we staan.”* (Teammanager). Dit is overwonnen door het samenwerkingsverband te beëindigen en zelfstandig verder te gaan. Hierdoor kan de school zich richten op haar eigen visie. Er werd door de zorgcoördinator en de expert aangegeven dat veel collega's denken weer verder te kunnen zoals voor Corona. STAP geeft aan dat er niet hetzelfde doorgedaan kan worden.

Toevallig sprak ik van de week nog met onze directeur en die zei ook dat in het landelijk netwerk van directeuren ook besproken werd dat de scholen denken dat ze wel door kunnen gaan waar we gestopt zijn vóór de Corona en maar weer presteren en maar weer vragen, vragen, vragen. En blijkt eigenlijk wel dat we zo aan het trekken zijn met elkaar, ja onze studenten kunnen het amper bij houden. Tenminste een hele grote groep niet. Daar moet eerst iets anders gebeuren, er moet eerst weer gereset worden. (Zorgcoördinator)

Ook is de vraag waar de regie op eigen ontwikkeling van de student zit in deze kwestie. Wordt de ontwikkeling vanuit school bepaald en of waar pakt de student zijn/haar regie?

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

Ook is er een uitdaging wat betreft een goede doorgaande lijn vinden voor de portfolio's die studenten vanaf het vmbo meenemen. Het idee is dat de school en de studenten door het bijhouden van portfolio's van de studenten, dat de student bij binnenkomst al precies weet wat hun eigen behoeften zijn en ook waar hun eventuele extra uitdaging ligt.

Daarnaast zijn er ook uitdagingen op het gebied van verzuim en dan voornamelijk over ongeoorloofd verzuim. Dit blijft lastig om terug te dringen omdat het lastig is om aan de voorwaarden voldoen. De volgende voorwaarden worden genoemd: niet alle coaches reageren even adequaat op verzuim en de studenten vertonen nog niet genoeg eigenaarschap dat ze vanuit hunzelf ook wat tegen het verzuim ondernemen, hierdoor is het lastig om het beleid goed uit te voeren. Het verzuim is niet iets wat na Corona is opgetreden, maar was daarvoor ook al aanwezig.

Ten slotte is het ook altijd wat spannend of de formatie op orde is en of er wel genoeg stagiaires zich aanmelden voor de stage. Zonder genoeg hbo-stagiaires kunnen er minderen mbo-studenten aangenomen worden bij STAP. Zo heeft STAP dus te maken met verschillende knelpunten, echter wordt hier wel al aan gewerkt en is de school bezig met de juiste aanpak te vinden hiervoor. Eén knelpunt, het verschil in visies, is al overwonnen.

Begeleiding aan de hbo-stagiaire

Er wordt vanuit verschillende hoeken begeleiding geboden aan de hbo-studenten die stage lopen bij STAP, geven de zorgcoördinator en de hbo-stagiaires aan. Zo hebben de hbo-studenten een stagebegeleider vanuit de hbo-instelling. Ook is er een studiehandleiding waar de opdrachten in vermeld staan die uitgevoerd moeten worden tijdens de stage. Daarnaast moeten de studenten één keer in de twee weken meedoen aan een supervisie bij de hbo-instelling. Als voorbereiding moeten ze een reflectie schrijven en tijdens de supervisie komen de ingebrachte casussen aan bod. De studenten kunnen tijdens deze supervisie hun ervaringen uitwisselen met klasgenoten.

Ook is er begeleiding vanuit mbo-Aeres voor de hbo-studenten. Elke student krijgt een eigen stagebegeleider toegewezen, een expert vanuit team STAP. De hbo-student heeft één keer in de week een vast gesprek met de persoonlijk begeleider. Dan wordt er ook nog aan intervisie gedaan, één keer in de twee weken gaat de zorgcoördinator met alle vier de stagiaires om tafel. De stagiaires brengen dan hun eigen casussen in, maar ook kunnen de leerdoelen besproken worden en kan er ter sprake gebracht worden waar de stagiaires tegenaan lopen tijdens hun stage.

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

De lijntjes zijn gelukkig ook maar heel kort, joh. We zijn één team en zo voelen we dat ook, dus als er tussentijds even een vraag is, dan komen ze ook steeds wel bij ons, he. Maar ook even een moment dat je ook apart gaat zitten, is ook echt belangrijk hoor, want dat kan niet even tussendoor. Je moet ook het moment iedere week even prikken even apart, zij hebben de regie van zo nou zeg maar wat zou je willen bespreken, nou dat. (Zorgcoördinator)

De persoonlijk begeleider van de hbo-stagiaire is ook de persoon die de verslagen van de hbo-student leest, de tussentijds evaluaties doet en contact heeft met de stagebegeleider van de hbo-instelling.

Voordat de hbo-student stage mag gaan lopen bij STAP moet er gesolliciteerd worden op een vacature die mbo- 'Aeres' plaatst op het studenteninformatiesysteem van de hbo-instelling. De studenten kunnen zich hierop inschrijven en daarna volgt een sollicitatiegesprek. Er kunnen per schooljaar maximaal vier hbo-studenten komen stage lopen. Als het gesprek goed verloopt en het voelt voor beide kanten goed aan, wordt de hbo-student aangenomen en kan deze in het schooljaar erop stage komen lopen. Omdat de vacature altijd op tijd gedeeld wordt en de sollicitatie ook altijd op tijd plaatsvindt, kunnen de nieuwe stagiaires nog meelopen in het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar waar zij gaan stage lopen. Zo lopen ze een dag mee met de 'oude' stagiaires voor de zomervakantie. Op deze manier vindt er een warme overdracht plaats van de mbo-studenten die na de zomervakantie ook weer deelnemen aan STAP. De nieuwe hbo-studenten maken op deze manier al kennis met de school en de mbo-studenten. *"Nou wat ze heel slim gedaan hadden was, toen ik aangenomen was toen waren hier nog vier andere stagiaires die hebben ons toen, die hebben hun studenten van hen aan ons overgedragen. Ik had er toen tien overgedragen gekregen. (Hbo-stagiaire)"*

Vanuit het team STAP komt naar voren dat de hbo-studenten zeer gewaardeerd worden. Er wordt aangegeven dat de school graag wil dat de mbo-studenten goed begeleid worden, dus dat er ook goede begeleiding ter beschikking gesteld moet worden aan de hbo-studenten. Door deze samenwerking van team STAP en de hbo-studenten wordt ervaring gekoppeld met een frisse blik van de student.

We hebben daar ook voor een gedeelte ons ondersteuningshuisje op gebouwd, dus daar moet je wat tegenover zetten dus dat kost best wel aardig tijd. Maar dat is ook wel mooi, dat houdt ons ook scherp. Zij komen ook met nieuwe dingen en ideeën. Dus

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

*ik vind wel dat we een bruisend team hebben en daar zijn we ook heel wijs mee!
(Zorgcoördinator)*

Verder gaf een hbo-stagiaire aan dat ze vrijgelaten worden in hun eigen manier van begeleiden van een mbo-student. In het begin werd dit als lastig ervaren.

Nou misschien in het begin vond ik het wel lastig hoe begin je nou een gesprek, er was niet echt een handleiding voor, werden we heel vrij in gelaten. Vond ik in het begin wel heel lastig, dus toen heb ik dat ook aan de zorgcoördinator gevraagd. Nu vind ik het heel erg fijn dat we zelf mogen weten hoe we een gesprek aangaan. (Hbo-stagiaire)

Ook werd er door de hbo-stagiaire aangegeven dat ze in het begin van haar stage baat had gehad bij een soort van handleiding.

In het begin wel, maar dat komt ook omdat je onwetend bent omdat je nog nooit een gesprek hebt gevoerd met een student hier. Dus je weet ook niet wat je nu eigenlijk moet of naar moet vragen. Hoe kom ik nu aan de juiste informatie. Heb me verdiept in de methodes die de zorgcoördinator had uitgelegd waar ook wel meegewerkt wordt. Zoals positieve gezondheid of oplossingsgericht, die methode. Toen kreeg ik eigenlijk wel de handreiking die ik nodig had. Ik had eigenlijk even moeten vragen: welke methodes gebruiken jullie? Dat was ook meer een leerpunt van mij.

De hbo-stagiaires worden heel vrijgelaten in hun leerproces, maar kunnen op meerdere personen terugvallen voor begeleiding.

Conclusie, discussie en aanbevelingen

Op basis van de gevonden resultaten kan er een verkennend antwoord gegeven worden op de deelvragen in het licht van de casus. Hierna wordt er voorzichtig gekeken naar wat eruit geleerd kan worden voor andere mbo-scholen door de hoofdvraag te beantwoorden: ‘ Welke invulling geeft STAP van mbo-Aeres Leeuwarden aan passend onderwijs in de aanpak van psychische en gedragsproblemen onder mbo-studenten?’

Deelvraag 1: plaats van STAP binnen de organisatie

Binnen het mbo-Aeres zou STAP een centraal centrum moeten zijn. Op dit moment is STAP nog volop in ontwikkeling en ligt de meeste nadruk nog op de ‘zorg’ student. Dit is de student die uitvalt uit het reguliere onderwijs, als de coach van die student het zelf niet meer aan kan. Het management ziet STAP nu al veel breder. Het moet echter in de toekomst gaan fungeren als een groot schoolloopbaanadviescentrum, waar elke student terecht kan tijdens de gehele schoolcarrière voor extra ondersteuning of ook extra uitdaging.

Deelvraag 2: procedures en knelpunten

STAP kent verschillende procedures. De eerste verantwoordelijkheid voor de mbo-student ligt bij de coach. De coach heeft een signalerende functie. Waarna in overleg met de student, de aanmelding volgt bij stap. STAP neemt de aanmelding aan en bepaalt de vervolg stappen. Dit kan hulp bieden aan de mbo-student maar ook hulp bieden aan de coach betekenen. De problemen worden vervolgens in kaart gebracht en hierop wordt in samenspraak met de mbo-student, coach en een medewerker van STAP een plan van aanpak gemaakt nadat er een intakegesprek heeft plaats gevonden. Als het plan van aanpak opgesteld is, wordt deze ingezet. Er zal volgens het plan begeleiding aangeboden worden aan de mbo-student, dit plan kan op elk moment gewijzigd worden en op een andere manier worden voorgezet.

Er komen verschillende knelpunten naar boven, waaronder het beleid voor het terugdringen van het verzuim. Hiervoor is adequaat handelen noodzakelijk, maar dit blijkt in de praktijk nog lastig te zijn. Een ander knelpunt is de overvraging van de mbo-studenten na de Corona periode. Veel docenten denken op dezelfde voet verder te kunnen net als vóór de Corona periode. In deze kwestie kwam ook de vraag waar de regie op eigen ontwikkelen zit naar voren.

Deelvraag 3: begeleiding van mbo-studenten

Voor de mbo-studenten zijn er verschillende vormen van begeleiding. De mbo-studenten zijn aan een coach gekoppeld, deze zien ze ook tijdens de reguliere lessen. Mocht de coach niet

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

voldoende kunnen bieden, dan kan er een hulpvraag uitgezet worden bij STAP. Via STAP kan gekozen worden voor verschillende interventies. Bij complexere casussen biedt de zorgcoördinator en/of expert begeleiding. In andere gevallen kan een hbo-stagiaire begeleiding bieden. De mbo-student kan van verschillende aspecten binnen STAP gebruik maken. De begeleiding is maatwerk en er is veel mogelijk. Zo kan de mbo-student onder anderen aanspraak maken op wekelijkse gesprekken en de multiklas. In de multiklas kan in rust gewerkt worden en wordt ook aan de studenten met een onrustige thuissituatie een mogelijkheid geboden om zicht te concentreren op hun huiswerk. Hierbij is er altijd iemand aanwezig, voor extra ondersteuning en of een extra uitlaatklep door middel van een gesprek. Tijdens de interventies van STAP komt het maatjesgevoel naar boven beschrijven de hbo-stagiaires. Er ontstaan ook vriendschappen tussen verschillende mbo-studenten die elkaar leren kennen bij STAP.

Deelvraag 4: begeleiding van hbo-studenten

De hbo-studenten zijn erg tevreden over de geboden begeleiding. De studenten worden op verschillende vlakken ondersteund. Ze hebben een stagebegeleider vanuit hun eigen onderwijsinstelling, deze is ook de contactpersoon voor stagebezoeken en zaken die student niet zelf kan oplossen tijdens de stage. Vanuit STAP krijgt elke stagiair een eigen persoonlijk begeleider. Hier worden de tussentijdse evaluaties mee ingepland en een wekelijks gesprek. Beide hbo-studenten hebben aangegeven de begeleiding heel goed te vinden. Zo kwam naar voren dat de studenten veel vrijgelaten werden, maar dat er altijd wel iemand is om op terug te vallen. Op deze manier kunnen de hbo-studenten zich ontwikkelen in hun vak, maar kunnen ze tegelijkertijd bij iedereen met vragen terecht en helpen ze ook elkaar. Wel werd er aangegeven dat de vrijheid in het begin als lastig ervaren werd, maar na wat navraag bij de zorgcoördinator ging dat beter. De vrijheid wordt, op dit moment, later in hun stage, juist als zeer prettig ervaren. De hbo-studenten zijn essentieel voor STAP, ze begeleiden veel mbo-studenten en maken onderdeel uit van het team.

Hoofdvraag

De resultaten op de deelvragen leiden ertoe dat de hoofdvraag voorzichtig beantwoord kan worden. De werking van STAP zoals hierboven beschreven staat, lijkt te berusten op een combinatie van heldere procedures binnen de school en gerichte ondersteuning gebaseerd op de behoefte van de mbo-studenten. STAP biedt maatwerk volgens duidelijke procedures waardoor er meer studenten op de juiste manier ondersteund worden op weg naar het halen van een diploma.

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

Volgens Robinson (2011) heeft de school een bredere rol dan alleen maar academische vaardigheden aanleren aan jongeren. Door het inzetten van STAP door mbo - Aeres in Leeuwarden hebben zij al een heel mooi begin gemaakt om deze bredere rol vorm en kleur te geven. Het onderdeel STAP kan voor de mbo-studenten een belangrijk aspect vormen bij het deelnemen aan de maatschappij, tijdens en na school. Biesta (2015) heeft de rol van het onderwijs in drie functies samengevat. De werking van STAP kan aan alle drie de functies van Biesta (2015) gekoppeld worden namelijk; kwalificatie, socialisatie en subjectivering. Zonder de aanwezigheid en de toegepaste interventies zouden er veel meer mbo-studenten zijn die zonder diploma van school kwamen. Door de ondersteuning die STAP biedt, zijn meer mbo-studenten in staat om kennis te verwerven, vaardigheden aan te leren en vervolgens hierdoor een diploma te halen. Deze aspecten vallen onder de functie kwalificatie van Biesta (2015). Het behalen van een startkwalificatie biedt tevens betere mogelijkheden voor op de arbeidsmarkt. Ook is het zo dat er sociale vaardigheden aangeleerd worden bij de mbo-student door STAP. Tijdens de begeleiding worden veel gesprekken gevoerd, waarvan de mbo-student aspecten kan leren zoals: hoe voer ik op een goede manier een gesprek? Hoe onderhoud ik het contact? Ook komen de mbo-studenten elkaar tegen, waar ze voorheen een heel summier sociaal netwerk hadden, kunnen ze bij STAP gelijkgestemde tegenkomen en hiermee hun sociaal netwerk mee uitbreiden. Dit sluit aan bij de functie subjectivering van Biesta (2015), hoe stel ik mij op tegenover een ander? Tot slot kan er ook gesteld worden dat STAP bijdraagt aan de socialisatie, bij het plannen en maken van afspraken met de student wordt de student ook gewezen op bepaalde normen en waarden. Het nakomen van afspraken en het communiceren daarover, dit valt onder de normen en waarden vanuit de Nederlandse maatschappij. Ook heeft dit te maken met de Nederlandse cultuur, waar ervan uitgegaan wordt dat je je aan de afspraken houdt en op tijd komt. Kortom STAP draagt op een positieve manier bij aan ontwikkeling van de drie functies van Biesta (2015). Door STAP wordt er meer effect behaald op deze drie functies waardoor er gesteld kan worden dat er 'goed' onderwijs (Biesta, 2014) aangeboden wordt mede mogelijk gemaakt door STAP.

Het aanbieden van 'goed' onderwijs is cruciaal voor de ontwikkeling van de student. Zoals eerder beschreven is het van belang de student goed voor te bereiden op een onzekere arbeidsmarkt door een juiste leeromgeving te creëren die zich richt op de ontwikkeling van bepaalde loopbaancompetenties en loopbaanidentiteit (Kuijpers et al.,2011; Kuijpers & Meijers, 2012; Meijers et al.,2013). Vanuit de beantwoording van de eerste deelvraag kwam naar voren dat STAP nog volop in ontwikkeling is en dat het in de toekomst moet gaan fungeren als een groot schoolloopbaanadviescentrum. Door de investering van mbo-Aeres in

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

een goed werkend en breed inzetbaar loopbaanadviescentrum zoals STAP, wat zich richt op de ontwikkeling van loopbaancompetenties en loopbaanidentiteit worden de mbo-studenten op een goede manier klaargestoomd om in de maatschappij te functioneren.

Volgens (Kuijpers, 2003, 2012) zijn er vijf loopbaancompetenties hieronder wordt beschreven op wat voor manier STAP aansluit bij elke competentie. Als eerste motievenreflectie, na een aanmelding bij STAP volgt er een gesprek met de student. De mbo-studenten kunnen hierin aangeven wat zij denken nodig te hebben, wat hun wensen zijn voor de komende periode en op wat voor manier ze hun zelf gestelde doelen kunnen behalen. Deze aspecten van STAP sluiten aan bij deze eerste competentie. Ten tweede worden in de gesprekken met de mbo-studenten met STAP ook geprobeerd om de mbo-student tot eigen oplossingen te laten komen en kan er op die manier ook onderzocht en ontdekt worden waar de sterke kanten van de mbo-student ligt, dit sluit aan bij de competentie kwaliteitenreflectie. Ten derde biedt STAP vele mogelijkheden om de mbo-student te ondersteunen in hun ontwikkeling van het leren, dit doen ze door middel van gesprekken, hulp bij plannen en het inzetten van de multiklas. Mocht school toch niet de best passende plek zijn voor de student dan helpt STAP ook in het verdere verloop van het helpen zoeken naar een baan. Deze aspecten sluiten aan bij de competentie werkexploratie. Bij de vierde competentie: loopbaansturing, staat het ondernemen van acties in leren, experimenteren, organiseren en profileren om te kunnen werken en ontwikkelen op een manier die bij de toekomst past centraal. STAP levert hier als volgt een bijdrage aan, er worden afspraken en gesprekken gepland waar geholpen wordt om hun week en bezigheden goed te organiseren. De mbo-studenten worden aan af spraken gehouden, als de studenten de afspraken niet nakomen worden ze hierop aangesproken. De mbo-studenten kunnen bij STAP van meerdere interventies gebruik maken om op deze manier er ook achter te komen wat voor hen werkt of juist niet. Ze worden op deze manier gesteund in hun ontwikkeling die van belang is voor de toekomst. Tot slot is er de competentie: netwerken, het opbouwen en onderhouden van contacten gericht op de loopbaanontwikkeling. Doordat er bij STAP ook ingezet wordt op normen en waarden, veel gesprekken gevoerd en aan de sociale contacten gewerkt wordt, wordt er ook een positieve bijdrage geleverd aan deze laatste competentie. De gesprekken en het contact met de begeleider vanuit STAP dragen bij aan de ontwikkeling van het opbouwen en het onderhouden van contacten. Dit kan in een later stadium gebruikt worden in de maatschappij.

Kortom, kijkende naar de drie functies van Biesta (2015), STAP zorgt daarin voor een positief effect. Hierdoor kan er gesproken worden van “goed” onderwijs zoals Biesta (2014)

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

dat omschrijft. En ook deze bovengenoemde loopbaancompetenties die op hun beurt gekoppeld kunnen worden aan de behoefte van mensen om te ontwikkelen, zoals die beschreven wordt in de zelfdeterminatie-theorie van Ryan en Deci (2000). Hieruit blijkt dat de sociale component van het onderwijs en de loopbaanbegeleiding een grote rol spelen tijdens de ontwikkeling van de student. De sociale component wordt grotendeels door STAP ingevuld. Bij de loopbaangeleiding is STAP nu al belangrijk maar in de toekomst zal STAP een nog grotere rol gaan spelen. Door dit soort onderwijs en ondersteuning aan te bieden aan de mbo-student, wordt de intrinsieke motivatie om te ontwikkelen aangewakkerd. Hopelijk levert dit ook een positief effect op het terugdringen van de schooluitval.

Discussie

Helaas ontbreekt er een stem in het onderzoek; die van de leerkracht/coach. Hierdoor zijn de resultaten van de case study niet gebaseerd op de ervaringen vanuit het zicht van mensen die de functie hebben van docent/coach. Hoewel deze invalshoek ontbreekt, is er wel een zo accuraat mogelijke beschrijving van de werking van STAP gemaakt, waarbij de rol van team STAP (waar een expert ook docent is) uitgebreid aan bod is gekomen. Op deze manier is de juistheid van interpretatie van de rol van de docent/coach in dit onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Tot slot ontbreekt ook de visie en ervaring van de mbo-student. De ervaringen en visies van de studenten op mbo-Aeres van deze case study zijn hierdoor niet meegenomen. Wel zijn er twee hbo-stagiaires geïnterviewd die nagenoeg van dezelfde leeftijd zijn als de mbo-studenten. Dit aspect heeft een verkennend karakter ten aanzien van de ervaringen van de mbo-studenten.

Ook zijn er in het theoretisch kader verschillende termen aangestipt die weinig aanbod zijn gekomen in het verdere onderzoek. Zo zijn de aspecten psychische problematieken, internaliserende/externaliserende gedragsproblematieken en 'labeling' aan bod gekomen vanuit de theorie. Echter kwamen deze termen niet tot nauwelijks boven water tijdens het verzamelen van de resultaten. Het onderzoek heeft zich uiteindelijk meer toegespitst op de positie en procedures van STAP en de geboden begeleiding aan zowel de mbo-student als de hbo-stagiaire.

De resultaten van dit onderzoek zijn tot stand gekomen door het uitvoeren van een verkennend onderzoek in de vorm van een case study op een mbo-onderwijsinstelling. De case study biedt inzicht in de invulling van passend onderwijs binnen de onderwijsinstelling en laat zien hoe STAP in zijn werk gaat door een verkennend onderzoek vanuit verschillende perspectieven uit te voeren. Hierdoor kan de complexiteit van de realiteit in een specifieke

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

context doorgrond worden (Flyvbjerg, 2006). Omdat de resultaten uit een case study zijn voortgekomen vallen ze niet te generaliseren naar de situatie in het gehele mbo. Hierdoor is het lastig om verstrekkende conclusies te trekken. Desalniettemin kan deze case study wel dienen als een voorbeeld van een manier om studenten goed te ondersteunen binnen het mbo en zo een goede invulling van passend onderwijs te bieden. Vooral de onderdelen multiklas en manier van studentenbegeleiding door de hbo-student kunnen tot inspiratie dienen. Zo kan de analyse van deze casus een basis leggen voor een goede invulling van passend onderwijs en voor de juiste ondersteuning van mbo-studenten tijdens hun schoolloopbaan, ook op andere mbo-scholen.

Aanbevelingen

Vanuit dit onderzoek kunnen er aanbevelingen gegeven worden, zo werd er vanuit de hbo-stagiaires aangegeven dat de vrijheid die ze kregen in het begin van de stage als lastig werd ervaren. Zo is er wel een warme overdracht geweest in het voorgaande schooljaar, maar miste er een handreiking in de eerste paar weken van de stage. Wellicht zou STAP de hbo-stagiaires in de eerste weken van hun stage meer bij de hand kunnen nemen en wellicht op voorhand al de gehanteerde methodieken door STAP kunnen uitreiken aan de hbo-stagiaire. Hierdoor is het voor de hbo-stagiaires duidelijk op wat voor manier zij een gesprek kunnen voeren met mbo-studenten.

Voor vervolgonderzoek wordt aanbevolen om een verdiepend onderzoek uit te voeren, zo kan geheel STAP en ook de ervaringen en visie van de mbo-studenten en/of ouders in kaart gebracht worden. Ook de rol van de coach/docent toe te voegen aan vervolgonderzoek kan een relevante waarde hebben. Ook is het interessant om een soortgelijk onderzoek op andere mbo-scholen uit te voeren om te kijken op wat voor een manier zij vormgeven aan passend onderwijs en de studenten extra ondersteuning aanbieden. Zo kunnen de verschillende aanpakken vergeleken worden en zouden er ook aanpakken verder ontwikkeld kunnen worden. Om op deze manier uiteindelijk te komen tot een goed werkend studieloopbaanadviescentrum die maatwerk biedt op alle vlakken van ondersteuning en extra uitdaging. Waardoor er voor iedereen in het mbo passend onderwijs mogelijk is.

Referenties

- Arthur, M., Khapova, S., & Wilderom, C. (2005). Career success in a boundaryless career world. *Journal of Organizational Behavior*, 26, 177–202.
- Besser, A., & Blatt, S. J. (2007). Identity consolidation and internalizing and externalizing problem behaviors in early adolescence. *Psychoanalytic Psychology*, 24, 126-149.
- Biesta, G. (2014, 24 maart). Wat is goed onderwijs? Over kwalificatie, socialisatie en subjectivering. *Stichting nivoz*.
<https://nivoz.nl/nl/nro/wat-is-goed-onderwijs-over-kwalificatie-socialisatieen-subjectivering>
- Biesta, G. (2015). What is education for? On Good Education, Teacher Judgement, and Educational Professionalism. *European Journal of Education*, 50(1), 75–87.
- Eimers, T. & Kennis, R. (2018) *Evaluatie passend onderwijs*. Sectorrapport mbo. KBA Nijmegen.
- Eimers, T., Leest, B., Jenniskens, T., & Beurskens, K. (2020). *Studeren met psychische problemen in het mbo*. KBA.
- Flick, U. (2014). *An introduction to qualitative research*. sage.
- Flyvbjerg, B. (2006). Five misunderstandings about case-study research. *Qualitative Inquiry*, 12(2), 219–245.
- Hennink, M., Hutter, I., & Bailey, A. (2010). *Qualitative Research Methods*. SAGE Publications
- Henricsson, L., & Rydell, A. -M. (2006). Children with behaviour problems: The influence of social competence and social relations on problem stability, school achievement and peer acceptance across the first six years of school. *Infant and Child Development*, 15, 347- 366.
- Hillage, J., Regan, J., Dickson, J., & McLoughlin, K. (2002). *Employers skill survey 2002*. Research Report 372. DfES
- Hooley, T., Watts, A., & Andrews, D. (2015). *Teachers and careers: The role of school teachers in delivering career and employ-ability learning*. Derby: The International Centre for Guidance Studies, University of Derby.
- Hughes, D., Meijers, F., & Kuijpers, M. (2015). Testing times: Careers market policies and practices in England and the Netherlands. *British Journal of Guidance & Counselling*, 43(2), 183–201. Kuijpers, M.A.C.T. (2003). *Loopbaanontwikkeling. Onderzoek naar 'Competenties'* (proefschrift). Enschede: Twente University Press.

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

Kuijpers, M. (2012). *Architectuur van leren voor de loopbaan: richting en ruimte* (oratie).

Open Universiteit.

Kuijpers, M.A.C.T. (2003). *Loopbaanontwikkeling. Onderzoek naar 'Competenties'* (proefschrift). Twente University Press.

Kuijpers, M., & Meijers, F. (2012). Learning for now or later? Career competencies among students in higher vocational education in the Netherlands. *Studies in Higher Education*, 37(4), 449–467.

Kuijpers, M., Meijers, F., & Gundy, C. (2011). The relationship between learning environment and career competencies of students in vocational education. *Journal of Vocational Behavior*, 78(1), 21–30.

Kuijpers, M., & Van der Meer, M. (2017). *Een leven lang ontwikkelen. Wie zit er op te wachten?* ScienceGuide. <https://www.scienceguide.nl/2017/11/leven-lang-ontwikkelen-zit-er-op-wachten/>

Lafer, G. (2004). What is 'skill'? Training for discipline in the low-wage labour market. In C. Warhurst, I. Grugulis, & E. Keep (Eds.), *The skills that matter* (pp. 112–129). Palgrave Macmillan.

Lahey, B. B., Waldman, I. D., Hankin, B. L., Applegate, B., Loft, J. D., & Rick, J. (2004). The structure of child and adolescent psychopathology: Generating new hypotheses. *Journal of Abnormal Psychology*, 113, 358-385.

Ledoux, G., Waslander, S., m.m.v. Eimers, T. (2020) *Evaluatie passend onderwijs. Eindrapport mei 2020*. Kohnstamm Instituut, TIAS School for Business and Society, Tilburg University, KBA Nijmegen.

Mbo-Aeres Leeuwarden. (2019, november). Strategie STAP [Strategie] Geraadpleegd vanuit verkregen e-mail.

Meijers, F., Kuijpers, M., & Gundy, C. (2013). The relation between career competencies, career identity, motivation and quality of choice. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 13(1), 47–66

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2022, April 25). *Waarom moet ik een startkwalificatie hebben?* Rijksoverheid.nl.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht/vraag-en-antwoord/waarom-moet-ik-een-startkwalificatie-hebben>

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

- McConaughy, S.H., & Skiba, R. J. (1993). Comorbidity of externalising and internalising problems. *SchoolPsychologyReview*, 22, 421-436.
- Minnaert, A.E.M.G., Metselaar, J., Vuijk, P. (eindrapportage verschijnt binnenkort). *Succesvolle aanpakken mbo-studenten in kwetsbare posities: Een literatuurverkenning naar werkzame elementen*. Nederlands Jeugdinstituut, Expertisecentrum Beroepsonderwijs.
- Mittendorff, K. (2010). *Career conversations in senior secondary vocational education* (PhD thesis). Eindhoven University of Technology.
- Oomen, A., Van den Dungen, M., Pijls, T., & Egelie, J. (2012). *Career development in the Netherlands: State of play*. Euroguidance Netherlands.
- Payne, J. (2000). The unbearable lightness of skill: The changing meaning of skill in UK policy discourses and some implications for education and training. *Journal of Education Policy*, 15(3), 353–369.
- Pryor, R., & Bright, J. (2011). *The chaos theory of careers*. Routledge.
- Robinson, K. (2011). The role of schools in society: A future vision of education. *Education Review - London*, 24(1), 17–23.
- Rönnlund, M., & Karlsson, E. (2006). The relation between dimensions of attachment and internalizing or externalizing problems during adolescence. *Journal of Genetic Psychology*, 167, 47-63
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist*, 55(1), 68.
- Schoemaker, C., Kleinjan, M., Borg, W. van der, Busch, M., Muntinga, M., Nuijen, J. & Dedding, C. (2019). *Mentale gezondheid van jongeren: enkele cijfers en ervaringen*. RIVM, Trimbos-instituut en Amsterdam UMC.
- Schulz, B. (2008). The importance of soft skills: Education beyond academic knowledge. *NAWA Journal of Language and Communication*, 2(1), 146–154.

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

- Semeijn, J.H. (2017). Duurzame loopbanen en een leven lang ontwikkelen; van het pad af? *Management & Organisatie*, 5, 19-27.
- Smith, E., & Comyn, P. (2004). *The development of employability skills in novice workers through employment*. *Generic skills in Vocational Education and Training: Research Readings*, 95–108. Retrieved from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED493988.pdf#page=95>
- Stege, van de, C. (2003). The Work-based Learning Route in the Netherlands and in England: Comparing ideas and meanings, *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 33(4), 483-495, <https://doi.org/10.1080/0305792032000127775>
- Sultana, R. (2004). *Guidance policies in the knowledge economy. Trends, challenges and responses across Europe. A Cedefopsynthesis report* (Cedefop Panorama Series No. 85). Office for Official Publications of the European Commission.
- Trimbos-instituut. (2021, 28 december). *Integrale hulp MBO-studenten*. Geraadpleegd op 2 oktober 2022, van <https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/af1856-integrale-hulp-mbo-studenten/>
- Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor hoger onderwijs*. Boom Lemma
- Virginia Braun & Victoria Clarke (2006) Using thematic analysis in psychology, *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101
- Welkom bij Aeres MBO Leeuwarden. (2023, 27 januari). https://www.aeresmbo.nl/leeuwarden/?gclid=Cj0KCQiAic6eBhCoARIsANlox85VrC2Jiaz5LMXrnv8vlHzwpOIu7Ci3xwVIHnXI13N5YbfC1F91zUcaAi7JEALw_wcB
- Winters, A. (2012). *Career learning in vocational education: Guiding conversations for career development* (PhD thesis). Katholieke Universiteit Leuven.

Appendix 1: Informed consent

INFORMATIE OVER HET ONDERZOEK

“PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?”

➤ **Waarom krijgt u deze informatie?**

U wordt uitgenodigd om mee te werken aan het onderzoek “Passend onderwijs in het mbo: STAP als oplossing?”. Momenteel bevindt dit onderzoek zich in Fase 2 Verdieping. Uw medewerking komt ten goede aan het gehele onderzoek. Jullie werken met STAP, de onderzoeker is geïnteresseerd hoe STAP in zijn werk gaat en wil STAP van verschillende lagen belichten.

➤ **Moet u meedoen aan dit onderzoek?**

Meedoen aan het onderzoek is vrijwillig. Wel is uw toestemming nodig. Lees deze informatie daarom goed door. Stel alle vragen die u misschien heeft, bijvoorbeeld omdat u iets niet begrijpt. Pas daarna besluit u of u wilt meedoen. Als u besluit om niet mee te doen, hoeft u niet uit te leggen waarom, en zal dit geen negatieve gevolgen voor u hebben. Dit recht geldt op elk moment, dus ook nadat u hebt toegestemd in deelname aan het onderzoek.

➤ **Waarom dit onderzoek?**

Het onderzoek “Passend onderwijs in het mbo: STAP als oplossing?” is een onderzoek dat een bijdrage zal kunnen leveren aan het vormgeven van passend onderwijs in het mbo. Centraal staat de vraag: “Welke invulling geeft STAP van Aeres Leeuwarden aan Passend onderwijs in de aanpak van psychische en gedragsproblemen onder mbo-studenten?”.

➤ **Wat vragen we van u tijdens het onderzoek?**

- Het interview heeft betrekking op hoe STAP in zijn werk gaat en hoe de verschillende personen zijn/haar rol invult.
- Voor het onderzoek wordt alleen het audio-materiaal gebruikt
- Voorafgaand aan het interview sturen we u deze informatie met het toestemmingsformulier op.

➤ **Welke gevolgen kan deelname hebben?**

- Uw deelname aan dit onderzoek en de gegevens die dit oplevert zullen gecombineerd worden met de gegevens van anderen en leiden tot inzicht in het proces van STAP ten aanzien van de verschillende lagen in de organisatie. Omdat de onderzoekers de uitkomst van tevoren niet kennen, kan niet gegarandeerd worden dat deelname aan het onderzoek leidt tot eventuele aanbevelingen.
- Aan de deelname aan dit onderzoek zijn geen risico's of nadelen verbonden. Met uw gegevens en antwoorden wordt voorzichtig omgegaan. Dit wordt toegelicht in de volgende paragraaf.

➤ **Hoe gaan we met uw gegevens om?**

- De onderzoekers scheiden de antwoorden die u in het interview geeft, van uw persoonsgegevens, zodat niet herleidbaar is wie wat heeft gezegd. Ze schrijven de antwoorden, uit, combineren deze met de antwoorden van de andere deelnemers en analyseren het geheel aan antwoorden op basis van het hiervoor beschreven doel.
- Uw antwoorden worden zonder uw persoonsgegevens gerapporteerd en zijn voorafgaande aan de rapportage alleen voor de onderzoeker(s) beschikbaar. Indien gewenst, kunt u het transcript ter

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

inzage krijgen om te zien of uw woorden goed zijn weergegeven. De onderzoeker zal hierover een afspraak met u maken. U kunt de weergave van uw antwoorden controleren en zich, indien gewenst, terugtrekken uit het onderzoek.

- Uw antwoorden, gescheiden van de persoonsgegevens, blijven tien jaar bewaard op een beveiligde plaats, waar alleen de onderzoekers toegang toe hebben. De antwoorden kunnen geraadpleegd worden om de empirische basis van onderzoekspublicaties te verifiëren.
- Uw persoonsgegevens worden geregistreerd en gescheiden van de andere gegevens bewaard op een andere plaats dan uw antwoorden in een digitale omgeving waar alleen de onderzoekers bij kunnen komen. Deze worden eveneens na tien jaar vernietigd.
- Het onderzoek en de verbetering van de praktijk op basis hiervan zijn gediend bij het vertrouwelijk omgaan met hetgeen deelnemers inbrengen. De onderzoekers zullen hiervoor de benodigde maatregelen, zoals hiervoor omschreven, nemen en erop toezien dat iedereen die deelneemt, op dezelfde wijze voorzichtig met de gegevens omgaat.
- De onderzoekers zullen in openbaar toegankelijke publicaties over het onderzoek uw antwoorden zonder uw naam of met een andere naam dan de uwe (pseudoniem) weergeven zodat niet herleidbaar is welke antwoorden u hebt gegeven.

➤ **Wat moet u nog meer weten?**

U kunt altijd vragen stellen over het onderzoek: nu, tijdens het onderzoek, en na afloop. Dit kan door de betrokken onderzoeker te e-mailen of te bellen. De gegevens van de onderzoeker zijn: Sharon Kisteman, s.kisteman@student.rug.nl en +31623844358.

Als onderzoeksdeelnemer heeft u recht op een kopie van deze onderzoeksinformatie.

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

GEÏNFORMEERDE TOESTEMMING

“PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?”

- Ik heb de informatie over het onderzoek gelezen. Ik heb genoeg gelegenheid gehad om er vragen over te stellen.
- Ik begrijp waar het onderzoek over gaat, wat er van me gevraagd wordt, welke gevolgen deelname kan hebben, hoe er met mijn gegevens wordt omgegaan, en wat mijn rechten als deelnemer zijn.
- Ik begrijp dat deelname aan het onderzoek vrijwillig is. Ik kies er zelf voor om mee te doen. Ik kan op elk moment stoppen met meedoen. Als ik stop, hoef ik niet uit te leggen waarom. Stoppen zal geen negatieve gevolgen voor mij hebben.
- Ik geef hieronder aan waar ik toestemming voor geef.

Toestemming voor deelname aan het onderzoek:

Ja, ik geef toestemming voor deelname; deze toestemming loopt tot 31-08-2023

Nee, ik geef geen toestemming voor deelname

Toestemming voor het maken van audio-opnames tijdens het onderzoek:

Ja, ik geef toestemming voor het maken van audio-opnames van mij als deelnemer.

Nee, ik geef geen toestemming voor het maken van audio-opnames van mij.

Toestemming voor de registratie van mijn persoonsgegevens:

Ja, ik geef toestemming voor de registratie van mijn persoonsgegevens zoals vermeld in de onderzoeksinformatie. Ik weet dat ik tot 31-08-2033 kan vragen om mijn gegevens te laten verwijderen. Ook als ik besluit om te stoppen met deelname, kan ik hierom vragen.

Nee, ik geef geen toestemming voor de registratie van mijn persoonsgegevens.

Toestemming voor benadering na het interview:

Ja, ik vind het goed als de onderzoekers mijn persoonsgegevens gebruiken om mij te benaderen zodat ik de door mij gegeven antwoorden kan controleren, voor aanvullende informatie en/of om de voorlopige analyse van de antwoorden te becommentariëren.

Nee, ik geef geen toestemming voor benadering na het interview.

Volledige naam deelnemer:	Handtekening deelnemer:	Datum:

Volledige naam aanwezige onderzoeker:	Handtekening onderzoeker:	Datum:

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

--	--	--

De aanwezige onderzoeker verklaart dat de deelnemer uitvoerig over het onderzoek is geïnformeerd. Aangezien het interview in verband met de Covid-maatregelen online wordt afgenomen, wordt uw toestemming mondeling gevraagd en opgenomen.

U heeft recht op een kopie van dit toestemmingsformulier.

Appendix 2: Tijdsplanning (in weken)

Startdatum: 21-09-2022	weeknumers
Fase 1: Inwerkperiode	
Duidelijk maken van het onderzoeksprobleem	38-39
Zoeken literatuur	38-42
Maken van een opzet	39-40
Schrijven onderzoeksvoorstel	40-42
Schrijven theoretisch kader	40-42
Fase 2: Uitvoering van het onderzoek en data-analyse	
Rekruteren van proefpersonen	n.v.t.
Gegevens verzamelen	43-46
Gegevens invoeren	43-46
Gegevens analyseren	47-52
Schrijven van relevante hoofdstukken thesis	47-52
Fase 3: Eindrapportage	
Conclusies	52-1
Concept verslag	1
Afronding/vormgeving	1-2
Deadline eerste versie	16-01-2023
Deadline herkansing	20-02-2023

Appendix 3: Interviewleidraad

1. De positie van STAP in Aeres:

- Het ontstaan van STAP: waarom is STAP opgezet?
- Waarom is voor de huidige opzet gekozen?
- Hoe past STAP in de organisatie?

2. De begeleiding STAP biedt aan de mbo-studenten:

- Welke procedure hanteert AERES voor studenten met psychische en gedragsproblemen en hoe past STAP daarin?
- Welk type begeleiding wordt door wie geboden?
- Is er een stappenplan?
- Is er een tijdslimiet voor de interventie van STAP?
- Kan de student op elk moment een beroep doen op STAP?
- Wat is de rol van Hbo-studenten?
- Hoe worden zij begeleid?

3. De begeleiding van de hbo-student en zijn/haar ervaringen

- Hoe ben je hier terechtgekomen?
- Wat sprak je aan? /Waarom wou je hier stage lopen?
- Hoe vond je je weg in de eerste dagen?
- Hoe raakte je in gesprek met de mbo-jongeren?
- Wat ging je gemakkelijk af?
- Wat waren uitdagingen?
- Hoe ben je daarmee omgegaan?
- Wat zijn volgens jou sterke punten van STAP?
- Wat zou eventueel beter kunnen?
- Hoe zou de begeleiding van stagiaires kunnen verbeteren?
- Wanneer ben je tevreden na een dag stage?
- Wat voor problemen neem je mee naar huis?
- Bij wie kan je dan terecht?

4. Evaluatie en uitdagingen

- Zijn er ook knelpunten/uitdagingen?
- Hoe ziet STAP er in de toekomst uit?
- Ontwikkelingen?

Appendix 4: Codeboek

Codeboek 1

Hoofdthema	Codes
Positie van STAP binnen de organisatie mbo-Aeres Leeuwarden	Visie van STAP
	Ontstaan STAP
	STAP vanuit management
	Ontwikkeling en toekomst
	Scholing coach/docent
	Coach
	Expert
	Verschillende onderdelen binnen STAP

Codeboek 2

Hoofdthema	Codes
Procedure en knelpunten van STAP	Aanmelding en eerste selectie
	Traject STAO
	In en uitstroom
	Wanneer STAP
	Multiklas
	Multiproblemen
	Hoe beter zelf kunnen oplossen
	Tijdslimiet
	Evaluatiemoment
	In gesprek blijven, iedereen binnenboord proberen te houden
	Coach blijft verantwoordelijk en betrokken
	Ondersteuning van coach
	Externe hulp
	Rol bij herplaatsen van studenten
	Knelpunt visie
	Uitdaging portfolio
	Uitdaging verzuim

PASSEND ONDERWIJS IN HET MBO: STAP ALS OPLOSSING?

	Knelpunt formatie
	Wel of niet genoeg hbo-stagiaires

Codeboek 3

Hoofdthema	Codes
Begeleiding van mbo-studenten	Meest voorkomende problematieken
	Populatie van mbo'ers bij STAP
	Totaal aantal mbo'ers bij STAP
	Prestatiedruk mbo-studenten
	Levensvragen mbo-studenten
	Mbo-student heeft eigen regie
	Mbo-student mag eerst opnieuw proberen
	Maatjesgevoel
	Vriendschap
	Adviseren voor eventuele externe hulp

Codeboek 4

Hoofdthema	Codes
Begeleiding van hbo-stagiaires	Duur van de stage
	Aantal hbo-stagiaires
	Sollicitatieprocedure
	Waarom deze stage gekozen
	Samenwerking hbo-stagiaire met expert
	Veel vrijheid
	Begin lastig, handreiking gemist
	Begeleiding vanuit hbo-onderwijsinstelling
	Is gekoppeld aan mbo-studenten
	Kan op iedereen van team STAP terugvallen
	Consequente begeleidingsmomenten vanuit STAP